

دولت قرآن

حجۃالاسلام سیدمحمد رضا علام الدین

**همخوانی سیاست‌های کلی سند چشم انداز بیست ساله با قرآن کریم
۶۰ مقدمه:**

معجزه جاودانه قرآن از (بعثت) تاکنون دلها و دیده‌ها، هوش‌ها و فکرها، عقول و قلوب بسیاری را به خود جذب کرده است و دلهای بسیاری را روشن ساخته و عطر آیات این (مائده ربیانی) جان‌های مستعدی را معطر کرده است. آنان که (اهل قرآن) بوده‌اند به شکل‌های مختلف و درباره امور گوناگون حیات خویش، از این (صحیفه نورانی) بهره جسته و با عمل صادقانه به این (منشور زندگی) سعادت دنیا و آخرت را به دست آورده‌اند. در نظام مقدس جمهوری اسلامی گرایش به سمت تحقق دولت و جامعه قرآنی بشدت رونق یافته است. آنچه در این مقاله مطرح گردیده همخوانی سیاست‌های کلی سند چشم انداز بیست ساله با قرآن کریم است. اولین بخش سند چشم انداز ۲۰ ساله ایران که شامل (امور فرهنگی - علمی و فن‌آوری) بود در شماره ۱۷ مجله کوثر مطرح گردید. بخش دوم این مقاله به محور (امور اجتماعی - سیاسی، دفاعی و امنیتی) از سند چشم انداز بیست ساله اختصاص دارد. در این بخش ۱۵ راهبرد (موردن توجه قرار گرفته) است که در این مقاله ما به چهار راهبرد آن پرداخته ایم و آیات قرآنی را به

صورت موضوعی و مناسب با هر راهبرد همراه با روایات مطرح نموده این تا با رویکرد دولت و جامعه به سمت قوانین راهگشا و جاودانه قرآن کریم در مقام عمل، حاکمیت قرآن بیش از پیش در متن جامعه اسلامی ملحوظ و محسوس گردد.

۶۰ امور اجتماعی، سیاسی، دفاعی و امنیتی سند چشم انداز

۶۱ راهبرد اول: تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی

- ایجاد فرصت‌های برابر برای آحاد اجتماع
- ارتقاء سطح شاخص‌های سلامت، تغذیه، آموزش، درآمد سرانه، مبارزه با فقر و فساد

- جهت گیری همه جانبه و اهتمام مسئولین و نهادهای تأثیرگذار برای تحقق عدالت اجتماعی و مبارزه با ظلم و تبعیض. قرآن کریم آیات عدالت را در دو حوزه مهم معارف بشری (حوزه علم اخلاق وصف فعل انسان) و (حوزه علوم اجتماعی و اقتصادی - وصف قوانین و روابط اجتماعی انسان‌ها) مطرح نموده است در این آیات تأمل و تدبیر نمائید.

- عدالت و ایمان الهی (الذین آمنوا و لم يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُون)(۱)

- عدالت فرمان الهی است (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ)(۲)

- عدالت هدفمندی بعثت انبیاء (القدار سلنا رسلا بالبيانات و انزلنا عهم الكتاب والميزان ليقوم الناس بالقسط)(۳)

- عدالت و تقواگرانی (اعدلوا هو أقرب للتقوى)(۴)

- عدالت و قوام و سلامت جامعه (قال على النَّبِيِّ جَعَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ الْعَدْلُ قَوْمًا لِلأَنَّامَ وَتَنْزِيهِا مِنَ الظَّالِمِ)(۵)

- عدالت در شهادت و گواهی دادن (يا ايها الذين آمنوا كُنُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ وَ شَهِداءَ بِالْقِسْطِ)(۶)

- عدالت در حکم دادن (وَإِنْ حَكِمَتْ فاحكِمْ بِيَنْهُمْ بِالْقِسْطِ...)(۷)

- عدالت در صدور حکم (وَ إِذَا حَكِمْتَ بَيْنَ النَّاسِ اتَّحِكْمُوا بِالْعَدْلِ)(۸)

- عدالت در معاملات اقتصادی (اوْفُوا الْكِيلَ وَ الْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ)(۹)

- عدالت در مسائل اقتصادی (وَ اوْفُوا الْكِيلَ اذَا كَلَمْ وَ زَنَوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ)(۱۰)

- عدالت و امور خانواده (فَإِنْ خَفَتْ لَا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَهُ...)(۱۱)

- عدالت در اصلاح گری امور مؤمنین (وَإِنْ طَائْفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَلُوا... فَاصْلُحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ)(۱۲)

- عدالت در سرپرستی یتیمان (وَ إِنْ تَفْعِمُوا لِلْيَتَامَى بِالْقِسْطِ)(۱۳)

۱. سوره انعام آیه ۸۲
۲. سوره تحمل آیه ۹۰
۳. سوره حديد آیه ۲۵
۴. سوره مائدہ آیه ۸
۵. سوره الحکم آیه ۴۷۸۹
۶. عرسوه مائدہ آیه ۸
۷. سوره مائدہ آیه ۴۳
۸. سوره نساء آیه ۵۸
۹. سوره انعام آیه ۵۲
۱۰. سوره اسراء آیه ۲۵
۱۱. سوره حجرات آیه ۱۲۷
۱۲. سوره حجرات آیه ۹

- عدالت در نویسنده‌گی (ولیکتب بینکم کاتب بالعدل) (۱۴)
- عدالت در سخنرانی (وَ اذَا قلتمْ فَاعدُوا...)(۱۵)
- عدالت و رزی و مقابله با ظالمان (وَ لَا ترکنوا علی الَّذِينَ ظلمُوا وَ انَّ اللَّهَ عَلَى نَصْرِهِمْ لَقِيْر) (۱۶)
- عدالت و رزی نسبت به کفار غیر جنگی (لَا يَهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يَقْاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ... اَنْ تَبْرُوُهُمْ وَ تَقْسِطُوا عَلَيْهِمْ) (۱۷)
- عدالت و قیام برای عدالت گستری (كُونُوا قَوَامِينَ بِالْقِسْطِ) (۱۸)
- عدالت و رزی و عدم خروج از حدود الله (وَ مَنْ يَعْدُ حَدَادَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) (۱۹)
- عدالت تضمین گر عمل به سنت های الهی و پایداری دولتها
(قال علی النَّبِيِّ: فِي الْعِدْلِ الْاَقْتَدَاءُ بِسُنَّةِ اللَّهِ وَ ثَبَاتِ الدُّولَ...) (۲۰)
- عدالت احیاء گر زمین و زمان (قال الامام الكاظم علیه السلام فِي قولِه تعالى ﴿يَحْسِنُ إِلَارِ﴾ بَعْدَ موتِه) لَيَحْسِبُهَا بِالْقَطْرِ وَ لِيَكُنْ يَعْثُثُ اللَّهُ رَجَالًا فَيُحِيُّونَ الْعِدْلَ (۲۱)

۵۷ عدالت:

به کدهای ذیل توجه کنید:

۱. امریبه عدالت (نحل آیه ۷۶) و ضرب الله مثلاً رجلین.
۲. اهمیت عدالت (یونس آیه ۲) أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجْبًا إِنْ أَوْحَيْنَا.
۳. پاداش عدالت (حجرات آیه ۹) و ان طافتان من المؤمنین.
۴. آثار عدالت (شوری آیه ۱۵) و قل آمنت بما انزل الله.
۵. اقسام عدالت (نساء آیه ۱۲۹) و لن تستطعوا ان تعدلوا.
۶. حقیقت عدالت (نساء آیه ۱۳۵) يا ایها الذين آمنوا كُونُوا قوامين بالقسط شهداء الله.
۷. عدالت در پاداش (فصلت آیه ۴۶) من عمل صالحًا فلنفسه و من اساء فعلیها.
۸. عدالت در حکومت (نساء آیه ۵۸) ان الله يأمرکم ان تؤدوا الامانات الى اهلها.

۹. عدالت در محبت (یوسف آیه ۸) اذ قالوا لیوسف واخوه احب.
۱۰. ملکه عدالت (مائده آیه ۱۰۹) يوْمٍ يُجْمَعُ الْرِّسُلُ فِي قَوْلٍ.
۱۱. مفهوم عدالت (بقره آیه ۴۸) و انتوا يوماً لاتجزى نفس عن نفس.

۵۸ راهبرد دوم (ایجاد نظام جامع تأمین اجتماعی)

- توجه به فضل و رحمت واسعه الهی در رسیدگی و کمک دهنده به مردم
- حمایت قانونی و ارزشی از حقوق محرومان و مستضعفان
- احیای پیش از بیش زکات، خمس، صدقات و اتفاقات در کمک به محرومین جامعه
- حمایت و تقویت از نهادهای عمومی و خیریه های مردمی

.۱۶. سوره حج آیه ۳۹

.۱۷. سوره محتهنه آیه ۸

.۱۸. سوره های نساء آیه ۱۳۵ و مائدہ آیه ۸

.۱۹. سوره بقره آیه ۲۲۹

.۲۰. غور الحکم ۵۸۴

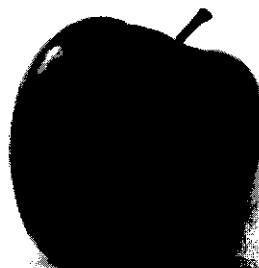
.۲۱. الکافی ۱۷۴/۲ جلد ۲

در تحقق نظام جامع تأمین اجتماعی و رسیدگی به حال محرومان و مستضعفان جامعه و حمایت از نهادهای خیر در تهیه و تأمین نیازهای اقشار مختلف جامعه بویژه اقشار فقیر و محروم؛ قرآن کریم راهکارهای موثری را مطرح نموده است که به ترتیب عبارتند از:

- ۱- فرهنگ‌سازی امید و توکل به فضل الهی در سطح عموم جامعه
  - ۲- فرهنگ‌سازی حمایت از محروم‌مان و مستضعفان و دفاع از مظلومان
  - ۳- فرهنگ‌سازی پرداخت زکات و صدقات در رفع محرومیت فقرا و مساکین و مستضعفین
  - ۴- فرهنگ‌سازی احسان و نیکوکاری و کمک‌رسانی به طبقات محروم
  - ۵- فرهنگ‌سازی قرض الحسنة و جانبداری از گردش ثروت در جامعه و مبارزه با طواغیت اقتصادی.
  - ۶- طرح جدی قوانین ارث - مبارزه بارباو حفاظت از اموال یتیمان و اموال عمومی
  - ۷- بهسازی وضعیت زندگی محروم‌مان و فقرا با همنشینی و مجالست - اطعام و تأمین معیشت
  - ۸- امیت بخشی آینده شغلی و اقتصادی و معیشتی طبقات محروم و بیمه و بازنشستگی آنها (جريان حضرت موسی الله و حضرت شعیب الله)
  - ۹- پرورش روحیه ساده زیستی، صرفه جوئی - قناعت و پرهیز از اسراف و تبذیر و مصرف زدگی و تحمل گرانی
- قرآن کریم در ارتباط با نظام جامع تأمین اجتماعی، آیات خود را در سه حوزه اقتصادی - سیاسی و اخلاقی مطرح نموده است.

۵۷ حوزه اقتصادی - افقان

- رفع فقر و محرومیت با توجه به فضل خدا (ان یکونوا فقرا یعنهم الله من فضله) (۲۲)
- رفع فقر و محرومیت با تشویق پیشگامان در افقان (لا یستوی منکم من اتفاق من قبل الفتح وقاتل اولنک اعظم درجه) (۲۳)
- رفع فقر و محرومیت با فرهنگ‌سازی اتفاق (الذین ینتفعون اموالهم باللیل و النهار) (۲۴)
- رفع فقر و محرومیت با توجه به اولویت‌ها (قل ما اتفقت من خیر فللو الدین والاقربین والیتامي والمساكين وابن سبیل) (۲۵)
- رفع فقر و محرومیت مانع هلاکت جامعه (وانفقوا في سبيل الله ولا تلقوا بآيديكم إلى التهلکة) (۲۶)
- رفع فقر و محرومیت از سر عشق و محبت (ان تناوا البر حتى تتفقوا مما تحبون) (۲۷)

.۳۲ سوره نور آیه ۲۲	.۲۲ سوره حديد آیه ۱۰
.۲۳ سوره حميد آیه ۲۴	.۲۴ سوره بقره آیه ۲۷
.۲۵ سوره مرقہ آیه ۱۵	.۲۵ سوره بقره آیه ۲۶
.۲۶ سوره بقره آیه ۱۹۵	.۲۶ سوره آل عمران آیه ۲۷
.۲۷ سوره بقره آیه ۲۷	.۲۷ سوره بقره آیه ۲۸

- رفع فقر و محرومیت با توجه به نیازهای فوری فقراء
الذین احصروا فی سبیل الله (۲۸)

- رفق فقر و محرومیت از سر ایمان و اخلاص (ینفقون اموالهم
ابتغاء مرضات الله) (۲۹)

- رفع فقر و محرومیت با توجه به آثار مبارک انفاق (تبیأ من انفسهم)
(۳۰) (فاوئنک هم المفلحون) (۳۱)

۶۰ زکات

- رفع فقر و محرومیت با احیاء زکات (الذین إن مکنّاهم فی الارض
اقاموا الصلوه و آتوالزکوه) (۳۲)

- رفع فقر و محرومیت با استمرار برنامه زکات (قد افلاح المؤمنون...
والذینهم للزکوه فاعلون) (۳۳)

- رفع فقر و محرومیت با توجه به اولویت های زکات (انما
الصدقات للفقراء و المساكين و العاملين علیها و المؤلفة قلوبهم و فی
الرacaab والفارمين و فی سبیل الله و ابن السبیل فريضة من الله) (۳۴)

- رفع فقر و محرومیت با برنامه ریزی برای اخذ زکات و صدقات
(خذ من اموالهم صدقه) (۳۵)

- رفع فقر و محرومیت با فرهنگ سازی زکات و توجه دادن مردم
به آثار مبارک - زکات و گسترش اخوت دینی بین آحاد جامعه
(فان تابوا و اقاموا الصلوه و آتوالزکوه فاخوانکم فی الدین) (۳۶)

- زکات و گسترش امر به معروف و نهی از منکر و تکفیر گناهان
(لئن اقامتكم الصلوه وأتیتم الزکوه لاکفرن عنکم سیئاتکم) (۳۷)

- زکات مایه نجات از قتل و غارت و آسیب در جامعه (فان تابوا و
اقاموا الصلوه و آتوالزکوه فخلوا سبیلهم) (۳۸)

- زکات موجب پاکی و تطهیر مال و جان مؤمنین (خذ من اموالهم
صدقه تظہرهم و تزکیهم بھا) (۳۹)

- زکات موجب رونق و افزایش مال حلال (یمحق الله الربا و یُربی
الصدقات) (۴۰)

۶۱ احسان و نیکوکاری

- رفع فقر و محرومیت با فرهنگ سازی احسان و نیکوکاری
(احسن کما احسن الله اليك) (۴۱)

- رفع فقر و محرومیت با تلاش در اوقات فراغت (إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ
يُسْرًا فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصِبْ) (۴۲)

- رفع فقر و محرومیت با فرهنگ سازی احسان و نیکوکاری
(للذین احسنوا فی هذه الدنيا حسنة) (۴۳)

۶۲ احیاء قرض الحسنة

.۲۹ سوره بقره آیه ۲۶۵

.۳۰ سوره بقره آیه ۲۶۵

.۳۱ سوره حشر آیه ۹

.۳۲ سوره حج آیه ۴۱

.۳۳ سوره مومنون آیات ۱ تا ۴

.۳۴ سوره توبه آیه ۶

.۳۵ سوره توبه آیه ۱۰۳

.۳۶ سوره توبه آیه ۱۱۱

.۳۷ سوره مائدہ آیه ۱۳۴

.۳۸ سوره توبه آیه ۵۵

.۳۹ سوره توبه آیه ۱۰۳

.۴۰ سوره بقره آیه ۲۷۶

.۴۱ سوره قصص آیه ۷۷

.۴۲ اشراح آیات عو۷

.۴۳ زمر آیه ۱۰

.۴۴ سوره حديد آیه ۱۱

.۴۵ سوره انعام آیه ۱۶۰

- رفع فقر و محرومیت با احیاء قرض الحسنه (من ذا الذَّى يُقْرِضُ اللهُ قرضاً حسناً فَيُضْعَفُهُ لَهُ)(۴۴)

- رفع فقر و محرومیت با تشویق به قرض الحسنه (من جاء بالحسنہ فلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا)(۴۵)

۵۵ احیاء تعاونی ها و خیریه های مردمی

- رفع فقر و محرومیت با تعاون و همکاری مردمی (یا ایهالذین آمتوا...تَعَاوَنُوا عَلَى الْبَرِّ وَالتَّقْوِيٰ)(۴۶)

- رفع فقر و محرومیت با ایجاد زمینه های اشتغال و ازدواج (قال إنی اريد ان انکحک إحدی ابنتی) (۴۷)

- تأمین امور معيشی و اجتماعی ایتام و مساکین (او اطعام فی يوم ذی مسغیه یتیماً ذامقریه او مسکیناً ذامتریه) (۴۸)

- تأمین امور معيشی و شغلی مساکین و ایتام (الذَّى أطعْمُهُمْ مَنْ جُوعٌ وَآمِنُهُمْ مِنْ خَوْفٍ)

- پیگیری آزادی زندانیان (فِكِ رَقَبَه)(۴۹)

- فرهنگ سازی اطعام به فقر (فَكَلُوا مِنْهَا وَاطَّعُمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ) (۵۰)

۵۶ حوزه سیاسی:

- دعوت به مبارزه برای نجات محرومان و مستضعفان (ومالکم لاتقاتلون في سبيل الله والمستضعفين من الرجال والنساء) (۵۱)

- دعوت به حمایت از مستضعفان (اذن للذين يقاتلون بانهم ظلموا و ان الله على نصرهم لقدير) (۵۲)

- دعوت به مبارزه با عوامل ایجاد کننده محرومیت و تبعیض (ولولا دفع الله الناس بعضهم بعض افسدت الارض) (۵۳)

۵۷ حوزه اخلاقی

- مذمت مرتکب گذاری در کمک های اقتصادی (یا ایهالذین آمتوا لاتبطلوا صدقاتکم بالْمَنَّ وَالْإِذْنِ) (۵۴)

- همتشنی با فقراء و مساکین (وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الذِّينَ يَدْعُونَ رَبَّهِمْ بالغداوة وَالْعَشَّى) (۵۵)

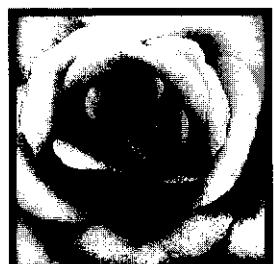
- زندگی مردمی پیامبران (روابط قوی اجتماعی انبیاء) (وقالوا مال هذا الرَّسُولُ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ) (۵۶)

- توجه به حقوق همسایگان و مستضعفان (وَبِالْوَالِدِينِ احْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْفَيْبِ) (۵۷)

- توجه به حال ایتمام و مساکین از روی حسن خلق (فَأَمَّا الْيَتَيمُ فَلَا تَقْهِرُهُ أَمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَرْ) (۵۸)

به کدهای ذیل توجه کنید:

ایجاد نظام تأمین اجتماعی:

۴۶. سوره مائدہ آیه ۲

۴۷. سوره قصص آیه ۲۷

۴۸. سوره ملد آیات ۲۴

۴۹. سوره بلد آیه ۱۳

۵۰. سوره حج آیه ۲۸

۵۱. سوره نساء آیه ۱۷۵

۵۲. سوره حج آیه ۱۳۳

۵۳. بقره آیه ۲۵

۵۴. سوره بقره آیه ۲۶۴

۵۵. سوره کهف آیه ۲۸

۵۶. سوره فرقان آیه ۶۰

۵۷. سوره نساء آیه ۳۶

۵۸. سوره ضحی آیات ۱۰۹ و ۱۱۰

۱. تعلق اموال و ثروت‌ها به جامعه (و آتوهم من مال الله الذي أتاكم) (سورة نور آیه ۳۳)
۲. تعلق اموال و ثروت‌ها به جامعه (والذين في اموالهم حق معلوم للسائل والمحروم) (سورة معارج آیه ۲۵ و ۲۴)
۳. اعتقاد به حق همه افراد جامعه در ثروت‌های طبیعی (هو الذي خلق لكم ما في الأرض جميعاً) (سورة بقره آیه ۲۹)
۴. شریک کردن فقرا و محروم‌ان در اموال (قال على ع) فقراء المسلمين اشرکوهم فی معيشتکم) (الحيات / ج ۴ / ص ۳۲۲).
۵. ترویج روحیه مساوات در آحاد جامعه (قال صادق ع) تقریباً الى الله يمواسات اخوانکم) (سفینه البحار / ج ۲ / ص ۲۳)
۶. تشویق به انفاق (مثل الذين ينفقون اموالهم في سبيل الله) (بقره آیه ۲۶۱)
۷. ترویج خدمات پنهان اجتماعی (الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهر سراً و علانية ...) (سورة بقره آیه ۲۷۴)
۸. اثرات مطلوب فرهنگی و اجتماعی صدقات و انفاق (إن تبدوا الصدقات فنعمها ...) (سورة بقره آیه ۲۷۱)

۵۰ راهبرد سوم

(قویت نهادخانه و خانواده و نقش سازنده بانوان در همه عرصه‌ها)

- پرورش روحیه پاسداری از قداست و استواری بنیان و روابط خانواده برپایه حقوق و اخلاق اسلامی
  - تقویت و گسترش روابط صحیح حاکم بر خانه و خانواده
  - توجه به ارزش‌های نهادخانه و خانواده از جمله تکریم والدین
  - تربیت فرزندان و رشد و تعالی الهی افراد خانواده
  - تقویت جایگاه متعالی زن مسلمان در نهادخانه و خانواده
  - حضور آگاهانه بانوان در عرصه‌های فرهنگی - اجتماعی و سیاسی
  - استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان در همه عرصه‌ها
  - در آیات ذیل تدبیر کنید.
- ۱- حفظ خانواده از آتش (يابها الذين آمنوا و الفسكم و اهليكم ناراً) (۵۹)
  - ۲- حفظ خانواده از خسنان (قل أن الخاسرين الذين خسروا أنفسهم و اهليهم يوم القيمة) (۶۰)
  - ۳- نیکی و احسان به والدین (و بالوالدين احساناً - و به پدر و مادر بعنوان محور خانواده نیکی کنید) (۶۱)
  - ۴- تربیت فرزند بهشتی (وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ اتَّبَعُوهُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ بِإِيمَانِ الْحَقَّنَابِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ) (۶۲)
  - ۵- فرزند زیست زندگی (الماں والبیون زینة الحياة الدنيا) (۶۳)
  - ۶- تربیت فرزندانی که نور چشم باشند (رَبَّنَا هَبَ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّاتَنَا قُرْةً اعْيَنٍ) (۶۴)

۱۵- سوره تحریم آیه ۹

۱۵- سوره زمر آیه ۱۵

۱۱- سوره اسراء آیه ۲۲

۲۱- سوره طور آیه ۲۱

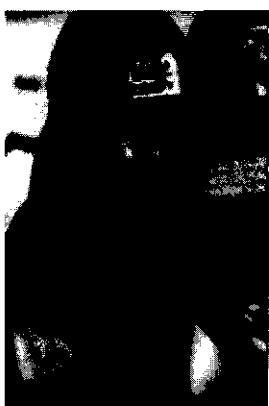
۳۶- عکف آیه ۳۶

۷۴- عرفقان آیه ۷۴

۱۳- علقمان آیه ۱۳

۱۳۱- عرسوره طه آیه ۱۳۱

۴۰- عرسوره ابراهیم آیه ۴۰

- ۷- موعظه فرزندان (وَأذْقِلْ لِقْمَانَ لَيْنَهُ وَهُوَ يَعْظِمُهُ يَا إِنَّمَّا لَا تُشْرِكُ بِاللهِ) (۶۵)
- ۸- تربیت دینی خانواده (وَأَمْرُ أَهْلَكَ بِالصَّلوٰةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا) (۶۶)
- ۹- تأثیر دیانت خانواده بر نسلهای آینده (رَبُّ أَجْعَلَنِي مَقِيمَ الصَّلوٰةِ وَمِنْ ذَرِيّتِي) (۶۷)
- ۱۰- تلاش دررساندن خانواده به حیات طیبه (من عمل صالح من ذکرا و انتی و هو مؤمن فلنحیینه حیوة طیبه) (۶۸)
- ۱۱- قوام بخشی و عزت بخشی به نهادخانه و خانواده (الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض) (۶۹)
- ۱۲- آرامش بخشی همسران در محیط خانه و خانواده (وَمِنْ آياتِهِ أَنَّ خَلْقَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) (۷۰)
- ۱۳- آبروی بخشی و عیب پوشی در نهادخانه و خانواده (هُنَّ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٍ لَهُنَّ) (۷۱)

- ۱۴- نیک رفتاری و معاشرت نیکو در نهادخانه و خانواده (فعاشروهن بالمعروف) (۷۲)
- ۱۵- عدالت گرائی و قسط ورزی در نهادخانه و خانواده (وَإِنْ خَفْتُمُ الْاِنْقَسْطَوْا فِي الْيَتَامَى فَانْكَحُوهُ مَاطَابَ لَكُمْ) (۷۳)
- ۱۶- تحکیم روابط خانوادگی در نهادخانه و خانواده (فَإِنْ خَفْتُمْ شَفَاقَ بَيْنَهُمَا فَابْعُثُوا حُكْمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحُكْمًا مِنْ أَهْلِهِ) (۷۴)
- ۱۷- حضور آگاهانه بانوان در عرصه ها و صحنه های سیاسی - اجتماعی و فرهنگی

- ۱۷-۱ استقلال سیاسی زنان (۷۵) یا ایها الذین آمنوا .....
- ۱۷-۲ نقش آفرینی زنان مُؤْخَد (۷۶) و ضرَبَ اللهُ
- ۱۷-۳ حجاب و حضور در صحنه ها (۷۷) و قل للّهِ مُؤْمِنَاتٌ .....
- ۱۷-۴ زنان مجاهد و مهاجر (۷۸) یا ایها الذین آمنوا
- ۱۷-۵ عدم استراد سیاسی زنان پناهنده (۷۹) یا ایها الذین آمنوا
- ۱۷-۶ حضور در مبارله (۸۰) فمن حاجَكَ
- ۱۷-۷ استیفای حقوق شرعی و قانونی بانوان
- ۱۷-۸ وظایف مرد نسبت به زن متخلَّف (۸۱) واللاتی تخافون نُشَوَّهَنَ ...
- ۱۷-۹ احسان و نیکوکاری به زن در تحولات زندگی (۸۲) واذا طلقتم النساء فبلغن.....
- ۱۷-۱۰ بهره مندی سازی همسر از هدیه مناسب (۸۳) فَمَتَعَوْهُنَّ و سرّوحهن سراجاً جميلاً...
- ۱۷-۱۱ پرداخت هدیه به همسر به قدر توانائی (۸۴) لاجناح عليکم... مداعاً بالمرءوف...

- ۶۷ سوره نحل آیه ۲۵
- ۶۸ سوره نساء آیه ۹۶
- ۶۹ سوره نساء آیه ۲۱
- ۷۰ سوره روم آیه ۷۰
- ۷۱ سوره بقره آیه ۱۸۷
- ۷۲ سوره نساء آیه ۱۹
- ۷۳ سوره نساء آیه ۲۲
- ۷۴ سوره نساء آیه ۳
- ۷۵ سوره نساء آیه ۳۵
- ۷۶ سوره ممتتحه آیه ۲۲
- ۷۷ سوره تحریم آیه ۱۱
- ۷۸ سوره نور آیه ۳۱
- ۷۹ سوره ممتتحه آیه ۱۰
- ۸۰ سوره آل عمران آیه ۶۱
- ۸۱ سوره نساء آیه ۳۴
- ۸۲ سوره بقره آیه ۲۲
- ۸۳ سوره احزاب آیه ۴۹
- ۸۴ سوره بقره آیه ۲۲۶
- ۸۵ سوره بقره آیه ۲۳۷
- ۸۶ سوره نساء آیه ۱۹

۱۷-۵) پرداخت نصف مهریه (۸۵) وقد فرضم... و نصف مافرضاً...
 ۱۷-۶) منع سختگیری بر همسر (۸۶) یا ایها الذين آمنوا لا يحل
 لكم ان ترثوا

۱۷-۷) رعایت نفقة و مسکن همسر (سوره طلاق آیه ۶) اسکنوهنَّ
 من حيث سکتم

۱۷-۸) حلال نبودن مهریه زن برای مرد (سوره بقره آیه ۲۲۹)
 و لا يحل لكم ان تأخذو مما

۱۷-۹) کفايت و هم شائني در ازدواج (سوره نور آیه ۲۶) الخيانة
 للخيشين و الطيبيون للطبيات

۱۷-۱۰) راهبرد چهارم: تقویت هویت دینی و ملی جوانان متناسب با آرمان‌های انقلاب اسلامی

- فراهم کردن محیط رشد دینی فکری و علمی جوانان
  - تلاش در جهت رفع دغدغه های شغلی - ازدواج و مسکن
  - تلاش در جهت حل مشکلات و آسیب های اجتماعی جوانان
  - توجه به مقتضیات دوره جوانی و نیازها و توانائی های آنان
- در آیات قرآنی ذیل تدبیر کنید:

۱- یوسف الْكُفَّارُ و علم و حکمت (سوره یوسف آیه ۷) لقد كان .....

۲- داود و خلاقیت های نوین (سوره ص آیه ۶) يا داود ...

۳- مریم (س) جوان پاکدامن (آل عمران آیه ۴۲) و اذ قال .....

۴- تربیت جوان بهشتی (سوره طور آیه ۲۱) والذين آمنوا ...

۵- تربیت جوانان نور چشم (سوره فرقان آیه ۷۴) رَبَّنَا هب لنا ...

۶- موعظه جوانان (سوره لقمان آیه ۱۳) و اذ قال لقمان لابنه ...

۷- حضور در صحنه های سیاسی و اجتماعی (آل عمران آیه ۶۱)
 فمن حاجك ...

۸- ایجاد زمینه های اشتغال و ازدواج جوانان (سوره قصص آیات ۷ و ۸)
 قال انى ...

۹- جوانان و تلاش در اوقات فراغت (سوره انشراح آیات ۷ و ۸)
 فإذا فرغت فانصب ...

۱۰- تشکر خداوند متعال از جوانان متلقی و آخرت نگر (سوره
 اسراء آیه ۹) و من اراد الآخره و سعى لها سعيها و هو مؤمن ...

۱۱- جوانان کهف و دعای رحمت و سامان یابی امور (اذ اوی
 الفتیه الى الكهف... (سوره کهف آیه ۱۰)

۱۲- جوانان (هجرت - جهاد و شهادت) فالذين هاجروا و اخرجو
 من ديارهم... (سوره آل عمران آیه ۱۹۵)
 والسلام
 ادامه دارد.

فرهنگوادب

قرآن‌شناسی در مکتب عرفای معاصر
قدر قرآن
شناخت‌شناسی مهر د فرنگوادب قرآن
قرآن‌شناسی و شتگان آستانی

